

Handläggare
Sara Nilsson
Telefon: 08-508 28 934**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2025-02-18, p.13

Motion om en hälsoekonomisk utvärdering av nyttan med miljözon klass 2 och 3 från Gabriel Kroon (SD)

Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2024/1115

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat en motion från Gabriel Kroon (SD) om att ge Trafiknämnden i uppdrag att beställa en hälsoekonomisk utvärdering av miljözon klass 2 och 3. Sista svarsdag är 10 mars 2025. Motionären anger i huvudsak följande:

- Att ingen fördjupad hälsoekonomisk utvärdering gjorts av miljözonernas kostnad per kvalitetsjusterad levnadsår (QALY).
- I rapporten Effekter av miljözoner i Stockholms stad 2019, uppskattas att varje inbesparat levnadsår kostar minst 1,5 miljoner kronor. Detta är väsentligt högre än läkemedelssubventionsgränserna.
- Ett införande av miljözoner innebär stora privatekonomiska samt samhällsekonomiska effekter. Fördyrat bilåkande skulle exempelvis kunna påverka den psykiska ohälsan hos personer med sämre ekonomi. I andra fall kan det påverka de lokala företagen och höja deras kostnader i och med kraven att köpa en väsentligt dyrare bil.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för stadsmiljö i samråd med avdelningen luft och klimat.

Förvaltningens synpunkter och förslag

En hälsoekonomisk utvärdering kan vara värdefull för att säkerställa att de ekonomiska resurserna används effektivt och att de samhällsekonomiska effekterna beaktas.

Förvaltningen anser dock att införandet av miljözoner är en viktig åtgärd både för klimatet och för den lokala luftkvaliteten. Forskning visar att det inte finns någon nedre gräns för när hälsoeffekter med anledning av luftföroreningar kan uppstå och att varje minskning av luftföroreningshalter ger positiva effekter på folkhälsan, även i länder som Sverige med relativt låga föroreningshalter.

Hälsovinsterna med förbättrad luftkvalitet anses vara väsentligt större än kostnaderna för att genomföra luftkvalitetsåtgärder, särskilt med tanke på att sambandet mellan luftföroreningar och utsläpp av växthusgaser ökar kostnadseffektiviteten. ([WHO:s riktlinjer 2021](#), [IVL rapport 2021](#), [KI IMM](#))

Miljöförvaltningen har på uppdrag av kommunfullmäktige utfört uppföljningar av miljözonerna i Stockholm (klass 1 i innerstaden och klass 2 på Hornsgatan) och dess effekt på luftkvaliteten. I rapporten ”Miljözon klass 2 för lätta fordon på Hornsgatan” från 2020 framkom att vid full regelefterlevnad minskar utsläppen med 11 %. Dock begränsas effekten av den låga regelefterlevnaden och den faktiska effekten var enbart 2 % minskning. Vid den senaste uppföljningen som gjordes för Hornsgatan 2023 efter skärpning av reglerna för miljözon klass 2 konstaterades bland annat att:

- De totala utsläppen av kväveoxider från vägtrafiken har nästan halverats på tre år.
- Utsläppsminskningen beror på förändrad fordonspark vad gäller fordonstyper, bränslen/drivlinor och euroklasser samt att trafiken totalt har minskat något.
- Den förändrade fordonsparken har påskyndats av miljözonerna, främst klass 1 för tunga fordon, men även klass 2 för lätta fordon har bidragit till förbättringen.

Uppföljningarna har visat att ett införande av en miljözon ger både direkta effekter (förbud för fordon som inte uppfyller kraven) samt effekter som växer över tid (påskyndar fordonsparkens omställning).

Förvaltningen konstaterar att införandet av de nuvarande miljözonerna har bidragit till en förbättrad luftkvalitet i staden men att regelefterlevnaden begränsar zonernas fulla effekt. Vidare konstaterar förvaltningen att det pågår ett kontinuerligt arbete för att främja nyttan med zonerna för alla (t.ex. via dialog med boende och verksamheter inom zonen) och att zonerna täcker relativt små områden med flertalet parkeringsalternativ i anslutning.

Förvaltningen har inga invändningar mot att en hälsoekonomisk analys görs men anser att resurser i första hand bör läggas för att säkerställa en god regelefterlevnad i både befintliga miljözoner och i den planerade miljözon klass 3, t.ex. med informationsinsatser. Förvaltningen anser även att det är av stor vikt att fortsätta verka för införandet av nya befogenheter för att öka regelefterlevnaden, så som att parkeringsvakter ska få bötfälla stillastående fordon inom zonen.

Anna Hadenius
Förvaltningschef

Maria Svanholm
Avdelningschef

Bilagor

1. Motion om en hälsoekonomisk utvärdering av nyttan med miljözon klass 2 och 3 från Gabriel Kroon (SD)